

Obsah

Předmluva	21
Význam zdravotnického povolání	23
Úloha sestry v socialistickém zdravotnictví	23
Osobnost zdravotní sestry	24
Životospráva zdravotnického pracovníka	25
Ochranný pracovní oděv	28
Vývoj ošetrovatelství	30
Počátky léčení a ošetrování nemocných	30
Založení první ošetrovatelské školy	30
Vývoj ošetrovatelství u nás	33
Organizace poskytování léčebně preventivní péče	37
Principy socialistického zdravotnictví	37
Základní organizační struktura československého zdravotnictví	38
Kategorie zdravotnických pracovníků	41
Lůžková ošetrovací jednotka	44
Součásti ošetrovací jednotky	44
Pokoje pro nemocné	45
Komplementy	45
Vybavení ošetrovací jednotky	48
Hospodaření s inventářem	49
Spotřební materiál	49
Péče o prádlo	53
Místnost na znečištěné prádlo	54
Výměna prádla v ústavní prádelně	54
Zásady pro zacházení s prádlem	55
Udržování čistoty a pořádku na ošetrovací jednotce	55
Nejčastější úklidové pomůcky	56
Úklidové prostředky	57
Hlavní zásady provádění úklidu	58
Rozvrh úklidových prací	58

Organizace práce sester	60
Organizace práce ošetrovatelského týmu	60
Centralizace pomocných služeb	61
Jednorázové pomůcky	62
Pracovní náplně	64
Časový rozpis služeb	64
Dopolední služba	64
Odpolední služba	65
Noční služba	68
Předávání služby	68
Harmonogram práce	69
Organizační formy ošetrovatelské péče	69
Funkční systém	69
Systém skupinové péče	70
Systém diferencované péče	70
Řízení a kontrola ošetrovatelské péče	72
Léčebný řád	72
Léčebný režim	74
Ochranný léčebný režim	74
Péče o osobní hygienu nemocných	76
Denní hygienická péče	78
Koupání a sprchování nemocných	78
Péče o vlasy	80
Osobní prádlo nemocného	80
Polohy nemocných	81
Léčebné polohy	81
Poloha vsedě, vpolosedě	81
Ortopnoická poloha	82
Poloha na boku	84
Trendelenburgova poloha	84
Obrácená Trendelenburgova poloha	84
Polohování nemocných	84
Vyšetřovací polohy	84
Poloha na zádech	85
Poloha na boku	85
Gynekologická poloha	85
Kolenoprsní poloha	86
Stravování nemocných	86
Jednotný dietní systém	87
Objednávání stravy pro nemocné	87
Přeprava stravy z ústavní kuchyně	87
Podávání jídla	87

Obecné pokyny ke stravování nemocných	93
Péče o odpočinek a spánek nemocných	94
Nespavost	94
Projevy nespavosti	95
Příčiny nespavosti	95
Zajištění odpočinku a spánku	96
Odpolední odpočinek	96
Příprava k nočnímu spánku	97
Noční klid	97
Ranní buzení	97
Podávání léků podporujících spánek	98
Péče o spánek u dětí	98
Stařecká nespavost	99
Zásady šetrného ošetřování	100
Význam bolesti	100
Vnímání bolesti	101
Intenzita bolesti	102
Charakteristika bolesti	102
Ošetřování nemocného s bolestmi	103
Podávání analgetik	103
Odstraňování bolesti ošetrovatelskou péčí	103
Příjem, přeložení a propuštění nemocného	105
Příjem nemocného do nemocnice	105
Příjem nemocného na ambulanci	105
Příjem nemocného na oddělení	110
Reakce nemocného na hospitalizaci	111
Přeložení nemocného	112
Propuštění nemocného	113
Péče o lůžko a noční stolek	114
Adaptace a aktivizace nemocných	115
Adaptace nemocného na nemoc	116
Adaptace nemocného na hospitalizaci	117
Hospitalismus	118
Úloha sestry v adaptaci nemocného	119
Prevence hospitalismu	120
Péče o aktivitu nemocných	121
Formy zaměstnávání nemocných	122
Četba	122
Poslech rozhlasu a televize	124
Pracovní činnost	125
Kondiční cvičení	126
Pobyť na čerstvém vzduchu	127

Zásady pro volbu vhodné činnosti nemocných	127
Dezinfekce a sterilizace	129
Chemická dezinfekce	130
Způsoby chemické dezinfekce	131
Dezinfekční prostředky	131
Příprava dezinfekčních prostředků	133
Obecné pokyny pro provádění chemické dezinfekce	134
Fyzikální dezinfekce	134
Fyzikální sterilizace	135
Sterilizace varem ve vodě pod tlakem	136
Sterilizace parou pod tlakem	138
Sterilizace horkým vzduchem	139
Sterilizace zářením	141
Chemická sterilizace	141
Centrální sterilizace	143
Práce sestry v územním a závodním zdravotnickém obvodu	145
Práce sestry v ordinaci	146
Základní zdravotnická dokumentace v obvodu	146
Návštěvní služba v rodinách	147
Zdravotně výchovná činnost	148
Spolupráce obvodu s různými složkami	148
Závodní zdravotnický obvod	149
Práce sestry na interním oddělení	151
Interní ambulance	151
Nemocniční interní oddělení	151
Vybavení lůžkového interního oddělení	153
Charakteristika práce sestry na interním oddělení	153
Léčebný a ošetrovatelský režim	156
Diferencovaná péče	156
Jednotka intenzivní péče	156
Jednotka prodloužené péče	158
Práce sestry na chirurgickém oddělení	159
Ambulantní péče	159
Nemocniční chirurgické oddělení	160
Vybavení chirurgického oddělení	161
Charakteristika práce sestry na chirurgickém oddělení	161
Příprava nemocného k operaci	162
Pooperační péče	162
Operační úsek	163

Organizace práce na operačním sále	165
Práce sestry na dětském oddělení	168
Územní zdravotnický obvod	168
Školní zdravotní služba	170
Zvláštní dětská zařízení	170
Organizace a systém práce v jeslích	171
Výchovná péče	172
Zdravotní péče	173
Nemocniční dětské oddělení	173
Charakteristika práce sestry na dětském oddělení	174
Sledování fyziologických funkcí organismu	177
Měření tělesné teploty	177
Hodnoty tělesné teploty	178
Druhy teploměrů	179
Způsoby měření tělesné teploty	180
Teplotní tabulka	180
Měření tepu	182
Rychlost tepu	182
Kvalita tepu	183
Pravidelnost tepu	183
Postup při měření tepu a záznam	183
Měření dechu	183
Rychlost dechu	184
Kvalita dechu	184
Pravidelnost dechu	184
Postup při měření dechu a záznam	184
Měření krevního tlaku	185
Hodnoty krevního tlaku	185
Měření krevního tlaku a záznam	186
Sledování fyziologických funkcí na JIP	187
Sledování močení	188
Zástava močení	188
Inkontinence moči	188
Sledování moči	189
Sledování funkce tlustého střeva	190
Zácpa	191
Průjem	191
Inkontinence stolice	192
Sledování odchodu plynů	192
Sledování stolice	193

Informace o nemocných	194
Obsahové zaměření informací	194
Zdroje informací	195
Informace od nemocného	195
Pozorování nemocného	196
Rozhovor s nemocným	197
Zdravotnická dokumentace	199
Informace od rodiny nemocného	199
Informace od spolupracovníků	200
Zhodnocení, třídění a využití informací	200
Zhodnocení informací	200
Třídění a využití informací	200
Plánování ošetrovatelské péče	201
Předávání informací	201
Hlášení o předání služby	202
Porada ošetrovatelského týmu	202
Návštěvy nemocných ošetrovatelským týmem	202
Lékařská vizita	204
Formy vizity	204
Příprava vizity	205
Průběh vizity	207
Úkoly sestry při vizitě	207
Lékařské vyšetření při vizitě	207
Vyšetření úst a krku	207
Vyšetření hrudníku	208
Vyšetření břicha	208
Vyšetření ledvin	208
Vyšetření dolních končetin	208
Vyšetření konečníku	208
Zápis ordinací	209
Organizace práce po vizitě	210
Podávání léků	211
Formy léků	211
Tuhé léky	211
Tekuté léky	212
Polotuhé léky	213
Označení léků	213
Objednávání léků	215
Hospodaření s léky	217
Příruční lékárna	217
Základní zásady pro uložení léků	219

Zacházení s opiáty	219
Sledování účinku léků	221
Pokyny pro podávání léků	222
Způsoby aplikace léků	224
Odběr biologického materiálu k laboratornímu vyšetření	226
Obecné zásady pro odběr materiálu	226
Zásady pro odběr biologického materiálu	226
Pokyny pro odběr materiálu k mikrobiologickému vyšetření	227
Průvodky k materiálu	228
Odběr moči	229
Odběr moči k biochemickému vyšetření	229
Vzorek pro kvalitativní vyšetření	229
Vzorek pro kvantitativní vyšetření	229
Odběr moči k mikrobiologickému vyšetření	229
Odběr stolice	230
Odběr stolice k biochemickému vyšetření	230
Odběr stolice k mikrobiologickému vyšetření	231
Odběr stolice k parazitologickému vyšetření	232
Odběr sputa	232
Odběr žaludečního a duodenálního obsahu	232
Výtěry	233
Výtěry z horních cest dýchacích	233
Výtěry z chorobných ložisek	234
Odběr krve	235
Odběr krve bez protisrážlivých prostředků	236
Odběr krve s příměsí protisrážlivých prostředků	236
Odběr krve na sedimentaci erytrocytů	236
Odběr krve na krevní obraz	238
Odběr krve na Quickův test	238
Odběr krve k mikrobiologickému vyšetření	238
Odběr krve na hemokultivaci	238
Odběr krve k sérologickému vyšetření	239
Ošetřování nemocných s proleženinami	241
Mechanismus vzniku proleženin	241
Místní projevy	241
Místa výskytu proleženin	242
Příčiny vzniku proleženin	242
Prevence proleženin	243
Zmírnění mechanického tlaku	244
Úprava lůžka	244
Změna polohy nemocného	244

Preventivní pomůcky	245
Péče o čistotu kůže	247
Ošetřování proleženin	247
Ošetřování inkontinentních nemocných	250
Fyziologické vyprazdňování	250
Obecná problematika inkontinentních nemocných	251
Ošetřování inkontinentních nemocných	252
Péče o hygienu kůže	252
Prevence proleženin	252
Pomůcky pro inkontinentní nemocné	252
Pomůcky pro nemocné s inkontinencí moči	253
Pomůcky pro nemocné s inkontinencí moči a stolice	253
Ošetřování nemocného s kolostomií	257
Ošetřování čerstvé kolostomie	257
Dlouhodobá péče o kolostomii	257
Ošetřování starých a dlouhodobě nemocných	259
Změny ve stáří	259
Změny tělesných funkcí	260
Změny psychické	260
Změny v sociálním postavení	261
Vliv omezení pohybu na organismus nemocného	262
Ošetřování starých a dlouhodobě nemocných	262
Základní ošetřovatelská péče	263
Lůžko pro nemocného	263
Poloha nemocného	263
Hygienická péče	264
Výživa	264
Vyprazdňování	265
Prevence komplikací z omezeného pohybu	265
Prevence proleženin	265
Prevence oběhových komplikací	265
Prevence plicních komplikací	266
Udržení soběstačnosti	266
Aktivizace nemocných	267
Organizace péče o staré a dlouhodobě nemocné	268
Ošetřování nemocných s poruchami vědomí	271
Kontrola vědomí	272
Ošetření neklidného nemocného	272
Ošetřování nemocného v bezvědomí	273

Péče o dýchací cesty	273
Zajištění průchodnosti dýchacích cest	273
Odsávání	274
Rehabilitace dýchacích cest	274
Sledování fyziologických funkcí	275
Péče o kůži a sliznice	275
Péče o kůži	275
Péče o ústní a nosní dutinu	275
Péče o oči	276
Vyprazdňování nemocného	276
Výživa	277
Parenterální výživa	277
Výživa sondou	277
Rektální výživa	278
Podávání léků	278
Ochrana nemocného před infekcí	279
Ošetřování umírajících a péče o zemřelého	281
Náhlá smrt	281
Projevy umírání	282
Vzhled umírajícího	282
Ošetřování umírajících	282
Úmrtí	283
Péče o zemřelého	284
Označení mrtvého těla	285
Obvyklé označení zemřelého	285
Pozůstalost	285
Úklid lůžka a pomůcek	286
Asistence sestry při endoskopiích	287
Druhy endoskopických vyšetření	287
Endoskopické přístroje	288
Údržba přístrojů	288
Histologické vyšetření	289
Příprava nemocného k endoskopii	289
Gastroskopie	290
Příprava nemocného	290
Přístroje a pomůcky	291
Poloha nemocného	291
Ošetření po výkonu	292
Rektoskopie	292
Příprava nemocného	292
Přístroje a pomůcky	292

Poloha nemocného	293
Průběh vyšetření	293
Ošetření po výkonu	293
Cystoskopie	293
Příprava nemocného	293
Přístroje a pomůcky	294
Poloha nemocného	294
Průběh vyšetření	294
Ošetření po výkonu	294
Bronchoskopie	294
Příprava nemocného	295
Přístroje a pomůcky	295
Poloha nemocného	295
Ošetření po výkonu	295
Laparoskopie	295
Příprava nemocného	296
Přístroje a pomůcky	296
Poloha nemocného	296
Průběh vyšetření	296
Ošetření po výkonu	299
Základy moderního ošetřovatelství	300
Pojetí ošetřovatelství	300
Vztah ošetřovatelství k jiným vědním oborům	301
Úloha sestry v moderním ošetřovatelství	302
Aktivita jako profesionální vlastnost sestry	302
Aktivní ošetřovatelská péče	303
Složky aktivní ošetřovatelské péče	304
Aktivní péče o tělesné pohodlí	304
Aktivní péče o duševní pohodu	305
Technika v ošetřovatelství	306
Vícestupňový způsob ošetřovatelské péče	306
Úkoly sester	308
Úkoly nižších a pomocných zdravotnických pracovníků	308
Centralizace pomocných služeb	309
Centrální sterilizace	310
Centralizace dopravy	310
Centralizace úklidových prací	310
Centrální příprava lůžek	311
Centralizace dokumentace	312
Úloha sestry ve výzkumu	313
Výzkum ve zdravotnictví	313

Účast sestry ve výzkumu	314
Výzkum v ošetrovatelství	315
Práce sestry na očním oddělení	317
Vybavení očního oddělení	317
Charakteristika práce na očním oddělení	319
Odborné znalosti sestry	319
Psychologický přístup k nemocným	319
Zásady léčby	320
Poloha nemocného při aplikaci léků	321
Péče o bezpečnost nemocných	322
Příprava k operaci a pooperační péče	323
Předoperační příprava	323
Pooperační péče	324
První pomoc při poranění oka	324
První pomoc při vniknutí cizího tělesa	324
První pomoc při poranění chemickými látkami	324
První pomoc při poranění předměty	325
Oční konziliární vyšetření na lůžku	325
Práce sestry na ušním—nosním—krčným oddělení	327
Vybavení ORL oddělení	327
Charakteristika práce sestry	328
Účast sestry při vyšetření	329
Základní vyšetření ucha, nosu a krku	329
Příprava k vyšetření	330
Držení dítěte při vyšetření	331
Asistence sestry při vyšetření sluchu	332
První pomoc při vniknutí cizího tělesa	332
Asistence sestry při punkci vedlejších dutin nosních	333
Příprava pomůcek a nemocného	334
Asistence při punkci	334
Příprava nemocného k operaci a pooperační péče	334
Tonzilektomie	335
Adenotomie	335
Laryngektomie	335
Předoperační příprava	335
Pooperační péče	336
Práce sestry na kožním oddělení	338
Charakteristika práce sestry	338
Účast sestry na léčení	339
Zevní farmakoterapie	339

Koupele, lázně	339
Obklady	340
Léčivé roztoky	341
Zásypy	341
Tekuté pudry	341
Masti	341
Pasty	342
Jiné formy léků	342
Léčba fyzikální	343
Léčba chladem	343
Léčba teplem	343
Léčba zářením	343
Mechanoterapie	343
Celkové léčení	343
Dietoterapie	344
Psychologický přístup k nemocným s chronickými kožními choro- bami	344
Zvláštnosti ošetřování nemocných s pohlavními chorobami	345
Práce sestry na infekčním oddělení	348
Vybavení infekčního oddělení	348
Zvláštnosti provozu infekčního oddělení	349
Ochrana sestry před infekcí	350
Příjem a propuštění nemocného	351
Práce sestry na psychiatrii	353
Zvláštnosti provozu psychiatrického oddělení	353
Vybavení ošetrovací jednotky	353
Pokoje pro nemocné	354
Denní místnost	354
Pracovna	354
Jídelna	354
Šatna	354
Léčebný režim	355
Bezpečnostní opatření	356
Technická bezpečnostní opatření	356
Kontrola používaných předmětů	357
Noční klid	358
Postup při agresivitě nemocných	358
Jednání sestry s nemocným	359
Pozorování nemocných	359
Podávání léků	360
Terapie šoky	361

Inzulínové šoky	361
Elektrické šoky	361
Ošetřování nemocného v domácnosti	363
Úprava domácího prostředí	363
Léčebný režim v domácím ošetřování	366
Podávání léků	366
Ošetřovatelské výkony	367
Rejstřík	368